

Datum raad	29 september 2022	Zaaknummer	2130584
Datum college	26 juli 2022	Portefeuille	Infrastructuur, duurzaamheid, winkelcentra J.T. van Burgsteden
Onderwerp	Biodiversiteitsbeleid		

Samenvatting

Het voorstel is om biodiversiteitsbeleid voor Meerijstad vast te stellen voor de periode 2022-2030. De ambitie is behoud en versterking van de biodiversiteit in Meerijstad, uitgewerkt in zes speerpunten. Het uitvoeringsprogramma voor 2023-2026 is als concept en ter informatie bijgevoegd.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meerijstad

- Duurzaamheidsvisie Meerijstad
- Ambitie uit coalitieakkoord 2022-2026: 'Minimaal behoud en waar mogelijk versterking van de biodiversiteit in de leefomgeving'.

Behandeling in commissie

15 september 2022

Ontwerpbesluit gemeenteraad

1. Vaststellen biodiversiteitsbeleid Meerijstad
2. Kennisnemen van het concept uitvoeringsprogramma 2023-2026
3. Financiële consequenties verwerken via het collegewerkprogramma

Waarom naar de raad

Het vaststellen van nieuw beleid met financiële consequenties is een bevoegdheid van de raad.

Aanleiding

Een goed werkend ecosysteem is van levensbelang. En ons wereldwijde ecosysteem staat flink onder druk. De gemeente Meierijstad wil zich inzetten om de biodiversiteit te behouden en vergroten. Deze ambitie is verwoord in het coalitieakkoord 2022-2026 en in de duurzaamheidsvisie. In januari 2021 gaf de raad met een motie opdracht aan college om natuurinclusief beleid te ontwikkelen.

In het biodiversiteitsbeleid dat nu voorligt ter besluitvorming, werken we de biodiversiteitsambitie uit in concrete doelen en maatregelen.

Argumenten

1.1 Het biodiversiteitsbeleid sluit aan bij de duurzaamheidsvisie en het coalitieakkoord

In de duurzaamheidsvisie van Meierijstad (2018) staat de ambitie "in 2030 zorgen we dat bij alle activiteiten in Meierijstad de biodiversiteit per saldo minimaal gelijk blijft". De ambitie in het coalitieakkoord 2022-2026 gaat nog een stap verder: "minimaal behoud en waar mogelijk versterking van de biodiversiteit in de leefomgeving". Deze ambitie van 'behoud en versterken' is in het hele biodiversiteitsbeleid doorgevoerd, te beginnen bij de ambitie in paragraaf 2.2.

1.2 Het beleid sluit zoveel mogelijk aan bij bestaand beleid

Biodiversiteit raakt aan vele beleidsvelden. Er gebeurt al veel om de biodiversiteit te behouden en versterken. Deze bestaande activiteiten hebben we genoemd in dit beleidsstuk, om ze te bundelen en vast te leggen als onderdeel van het bredere biodiversiteitsbeleid. Per speerpunt in hoofdstuk 6 hebben we onder het kopje 'wat gebeurt al' de bestaande activiteiten omschreven. In een tabel in paragraaf 3.3 staat een opsomming van gemeentelijk beleid waar een link ligt met biodiversiteit.

1.3 Interne en externe stakeholders waren intensief betrokken bij de beleidsvorming

Paragraaf 3.2 beschrijft het proces hoe we zijn gekomen tot dit biodiversiteitsbeleid. Belangrijke elementen waren een interne interdisciplinaire werkgroep en een externe klankbordgroep, bestaand uit Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel, ZLTO, Platform Natuur en Landschap, Platform Ondernemend Meierijstad, woningcorporaties Area Wonen en Woonmeij. Om de inwoners te betrekken voerden we een enquête uit.

1.4 Biodiversiteit wordt voortaan meegewogen bij botsende belangen

Met dit beleid moet biodiversiteit een nadrukkelijker plek krijgen in de afweging van verschillende belangen. Als er dilemma's ontstaan delft biodiversiteit al gauw het onderspit. Door altijd uit te gaan van behoud van biodiversiteit, worden ambtenaren en bestuurders gestimuleerd om naar alternatieven en oplossingen te zoeken. Bijvoorbeeld in het verkeer: hoe combineer je goed zicht en verkeersveiligheid met bloemrijke bermen? Of hoe garandeer je waterafvoer in sloten als je minder frequent maait?

2.1 Het uitvoeringsprogramma biedt een doorkijk naar daadwerkelijke acties

Om daadwerkelijk tot biodiversiteitsbehoud en –verbetering te komen zijn concrete acties nodig. Deze landen in een uitvoeringsprogramma. Daarvan is al een concept gemaakt, dat is ter kennisgeving bij dit raadsvoorstel gevoegd.

3.1 Benodigde aanvullende middelen voor de uitvoering van dit beleid worden verwerkt in het collegewerkprogramma en de begroting

De huidige budgetten en capaciteit zijn niet voldoende om het hele uitvoeringsprogramma uit te voeren. De benodigde middelen worden meegenomen in het collegewerkprogramma en in de begroting van 2023. Na vaststelling van de begroting door uw raad is bekend welke middelen beschikbaar zijn voor biodiversiteit, en stelt het college het uitvoeringsprogramma definitief vast.

Kanttekeningen

1.1 Intensiever maaibeleid heeft negatieve impact op de biodiversiteit

In januari 2022 nam uw raad een amendement aan over het maaibeleid. Daarin is besloten om jaarlijks de bermen en sloten te maaien. Bermen zijn een belangrijke schakel in de biodiversiteit van het buitengebied. Intensief onderhoud van de bermen en sloten is in algemene zin slecht voor de biodiversiteit: het verlaagt de kwaliteit en veroorzaakt veel verstoring. Dit is uitgebreid toegelicht in de [notitie 'kwaliteitsniveaus openbare ruimte'](#) die voorafgaand aan de besluitvorming in januari 2022 is geschreven. De conclusie in die notitie luidt:

De huidige beheercyclus van bermen en sloten is het resultaat van een integrale afweging; verandering van dit basisregime is niet alleen een budgetkwestie maar heeft bredere negatieve gevolgen, onder andere voor de biodiversiteit.

Als we de trend van afname van biodiversiteit willen doorbreken dan is intensivering van het beheer ongewenst. Daarom wordt het beheer alleen geïntensiveerd als er sprake is van grote negatieve gevolgen voor de verkeersveiligheid door opgaande (riet)vegetatie in de berm of in de bermsloot.

Wij adviseren dan ook om het beheercyclus in het buitengebied niet te wijzigen.

In het biodiversiteitsbeleid hebben we het maaibeleid zoals vastgesteld in januari 2022 als uitgangspunt genomen. Binnen dat maaibeleid zoeken we naar mogelijkheden om alsnog te differentiëren. De ambitie van behouden en versterken van biodiversiteit wordt zo echter niet gehaald in onze bermen en sloten.

2.1 Gewasbeschermingsmiddelen zijn onderwerp van gesprek

Zoals omschreven in paragraaf 5.4.2 willen we biodiversiteit stimuleren op onze pachtgronden. We starten direct met de aanleg van bloem- en kruidenrijke akkerranden op geschikte plekken. De komende drie jaar werken we o.a. met stakeholder ZLTO aan verdere maatregelen. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen maakt onderdeel uit van dat gesprek. Een verbod was op dit moment niet wenselijk, omdat de biodiversiteit vooral gebaat is bij een integraal geheel aan maatregelen. Een verbod op bijvoorbeeld glyfosaat kan leiden tot gebruik van andere (schadelijke) middelen.

2.2 De nieuwe maatregelen starten niet allemaal tegelijk

In het uitvoeringsprogramma is een globale planning opgenomen, met een startjaar per actie. Daaruit blijkt dat we niet alles tegelijk willen en kunnen doen. In de eerste twee jaren is ook ruimte nodig voor onderzoek en inventarisatie, om vervolgens aanvullende maatregelen te nemen.

2.3 Er is veel aandacht voor de verduurzaming van bedrijventerreinen en dat is breder dan biodiversiteit

De verduurzaming van de bedrijventerreinen komt beknopt aan de orde in het beleidsdocument. Er gebeurt echter wel veel om deze terreinen te verduurzamen. Dat gaat breder dan alleen het thema biodiversiteit.

In samenwerking met Platform Ondernemend Meierijstad werken we aan diverse verduurzamingsprojecten bij individuele bedrijven en op de bedrijventerreinen. Het project 'Grote Oogst' van de provincie moet een impuls geven aan het verduurzamen van 13 bedrijventerreinen. Dat omvat de energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en stikstofreductie. In Meierijstad doet bedrijventerrein De Dubbelen mee. De aaneengesloten bedrijventerreinen in Veghel doen ook mee aan Werklandschappen van de Toekomst. Er is een bedrag van 26 miljoen euro gereserveerd uit het Nationaal Groeifonds voor dit project, waaraan 10 bedrijventerreinen meedoen. Het doel is toewerken naar groene, gezonde en klimaatbestendige bedrijventerreinen. Omdat beide projecten overlappen in Veghel, combineren we deze zo slim mogelijk met elkaar.

Communicatie

Voorlichting over biodiversiteit is een belangrijk onderdeel van het beleidsplan en uitvoeringsprogramma. Een klein groepje inwoners en ondernemers weet welke acties goed zijn voor de biodiversiteit. Omdat het een complex geheel is weten de meeste mensen niet wat ze het beste kunnen doen, terwijl uit de enquête blijkt dat de bereidheid er wel is. Dat geldt ook intern binnen de gemeente. Daarom is het regelen van structurele kennis binnen het ambtelijk apparaat ook onderdeel van het uitvoeringsprogramma.

Hoe de voorlichting eruit ziet werken we nog uit. Dat willen we samen doen met partners zoals de waterschappen en woningcorporaties.

Participatie

Dit beleidsplan is met participatie tot stand gekomen. Voor een uitgebreide toelichting, zie paragraaf 3.2 van het beleidsplan.

In de uitvoering is participatie ook van groot belang, de gemeente kan immers niet alleen de biodiversiteit behouden en versterken. De eerste contacten met externe stakeholders zijn gelegd tijdens het maken van dit plan. Deze partijen hebben allen aangegeven dat ze ook bij de uitvoering nauw betrokken willen zijn en hun aandeel willen leveren.

Duurzaamheid

Zie bijgevoegde PPP-scan.

Financiële toelichting

De lasten en benodigde capaciteit voor het uitvoeringsprogramma biodiversiteit zijn opgevoerd binnen het nieuwe collegewerkprogramma en worden later dit jaar ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd, inclusief een dekkingsvoorstel.

Planning

Het biodiversiteitsbeleid heeft een looptijd van 8 jaar (2023-2030). Het eerste uitvoeringsprogramma heeft een looptijd van 4 jaar (2023-2026) en loopt in planning gelijk met het collegewerkprogramma. Na vaststelling van dit beleid en de begroting voor 2023, kan het college in het vierde kwartaal van 2022 het uitvoeringsprogramma vaststellen.

Rechtsbescherming

n.v.t.

Monitoring en evaluatie

Monitoring is een belangrijk onderdeel van het beleidsplan. Monitoring van biodiversiteit is ook een lastig onderwerp. In hoofdstuk 6 lichten we toe dat we op drie niveaus willen monitoren: het voorkomen van specifieke soorten, de leefgebieden en de voortgang van de activiteiten die bij de speerpunten horen. Zo meten we zowel de concrete acties, als de invloed daarvan op de biodiversiteit. Dit heeft nog wel nadere uitwerking nodig, en ook regelmatige bijsturing.

Bijlagen

1. Biodiversiteitsbeleid Meierijstad 2023-2030
2. Uitvoeringsprogramma biodiversiteit 2023-2026 (concept)
3. PPP-scan

Onderliggende documenten

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,
De secretaris, De burgemeester,

Drs. M.G.C. Wilms –Wils RA

ir. C.H.C. van Rooij

De raad van de gemeente Meierijstad,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 26 juli 2022

Besluit gemeenteraad:

1. Vaststellen biodiversiteitsbeleid Meierijstad
2. Kennismaken van het concept uitvoeringsprogramma 2023-2026
3. Financiële consequenties verwerken via het collegewerkprogramma en de begroting

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 29 september 2022

De raad voornoemd,
De griffier,

De voorzitter,

A.F.J. Franken

ir. C.H.C. van Rooij